

Kiválóság.

Tisztelt Elnök Asszony!

Tisztelt Alelnök Úr!

Tisztelt Helyettes Államtitkár Úr!

Tisztelt Igazgató Úr!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ha egyetlen szóval kellene jellemezni, akkor talán ez, a kiválóság lenne a legmegfelelőbb a nem is oly rég még a Magyar Tudományos Akadémiához, ma pedig az Eötvös Loránd Kutatási Hálózathoz tartozó kutatóhelyekre. Magyarország egyetlen, szinte valamennyi tudományterületre kiterjedő, fő hivatású kutatókat alkalmazó, önálló szabályozású kutatóhálózatának fő feladata az alapkutatás vagy más néven felfedező kutatás. E kutatóhálózatban és az Akadémia által is támogatott egyetemi kutatócsoportokban nemcsak alapkutatás folyik. A tudástranszfer biztosításával az eredményekre számos alkalmazott kutatás és innováció épül.

A kutatóhelyek közül az egyik legismertebb a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet. Méltán. A SZTAKI az ország legnagyobb múltú és legjelentősebb informatikai kutatóintézete. Már megalakulásakor is egyfajta inkubátorháza volt az iskolateremtő tudósoknak, akik a rá következő évtizedekben meghatározó képviselői lettek saját tudományterületüknek. A kutatóintézet kiváló kutatók és szakemberek gyűjtőhelye volt és az ma is.

Természetesen, a kiválóságok nem a kutatóhelyeken születnek. Ott ugyan tovább fejlődnek, formálódnak, de sokszor egy-egy kiváló tanárnak, pedagógusnak köszönhető a tudomány irányába történő elmozdulás. Az érdeklődést pedig tovább erősíthetik például az olyan rendezvények, amilyen az első ízben negyven évvel ezelőtt megrendezett Országos Középiskolai Számítástechnikai Tanulmányi

Verseny, a jelenlegi nevén Nemes Tihamér verseny. Az egykori győztes diákok közül ma már többen hazai és külföldi egyetemeken tanítanak, innovációs cégek vezetői, vagy a tudományos életben tevékenykednek.

Minden bizonnyal életre szóló élményt adott az egykori diákoknak annak idején e verseny és megerősítette őket abban is, hogy érdemes tovább folytatni az ismerkedést azzal a tudományterülettel, amelynek ugyan még csak egy kis részével foglalkoztak, ugyanakkor izgalmasnak és szédítő távlatokat megnyitónak tűnt.

Tisztelt Hallgatóság!

Tudjuk, hogy a középiskolai évek sok esetben meghatározóak egy tudományos kutató életútjának alakulásában. Az Akadémia 18 ezres köztestületének tagjai közül sokan tartják ma is a kapcsolatot volt tanáraikkal és büszkék alma materükre. Erre építve hirdette meg Freund Tamás elnök úr kezdeményezésére a Magyar Tudományos Akadémia a Középiskolai MTA Alumni Programot. A legfontosabb célunk az volt, hogy erre a kapcsolatra alapozva, az évek során kutatóvá érett diákok segítségével vigyük közelebb, mutassuk meg a tudományos gondolkodás értékeit, hozzuk testközelbe a kutatás világát tudomány-népszerűsítő előadások és az azt követő beszélgetések formájában.

A program iránti érdeklődést tapasztalva, tavaly ősszel egy középiskolásoknak szóló vetélkedősorozatot hirdettünk meg, amelynek fő témája a klímaváltozás és a fenntarthatóság volt. 686 hazai és határon túli csapat indult, ebből 152 jutott a második fordulóba, ahol a tesztkérdések mellett már egy esszé és egy saját készítésű rövid videót is be kellett küldeniük a diákoknak. A döntőben kilenc magyarországi – ebből négy budapesti – és egy határon túli csapat mérte össze tudását.

A verseny, a csapatmunka és a közös gondolkodás, feladatmegoldás izgalmának ígéretével vonzották már 1983-ban és vonzzák ma is a minket körülvevő világra nyitott kíváncsi fiatalokat a tudomány művelői.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Mint említettem, a Középiskolai MTA Alumni Programot a 18 ezer fős köztestület tagjainak aktivitására alapoztuk. Célunk, hogy e kutatók, valamint az őket reprezentáló tudományos akadémiai osztályok és tudományos bizottságaik jobban láthatóvá, a társadalom és a kormányzat számára is megközelíthetővé, elérhetővé váljanak. Kiemelt célunk az is, hogy az MTA köztestületéhez csatlakozott fiatal kutatók számára is minél többet tudjunk ajánlani feladatokból és lehetőségekből. Az Akadémia vezetése azt szeretné, hogy a pályájuk elején lévő kutatók számára az Akadémiával vállalt közösség ne csupán az érvényesülés egyik eszköze legyen a szűkebb tudományterületükön. Bízunk abban, hogy e lépéseink nyomán mind többen szeretnének részt venni a tudományos eredmények és a tudományos gondolkodás népszerűsítésében, a hazai és nemzetközi tudománypolitika alakításában vagy egy-egy kormányzati terület szakmai döntéshozatalát megalapozó tudományos háttér tanulmány elkészítésében.

Kedves Kutatótársak!

Önök pontosan tudják, hogy a Magyar Tudományos Akadémia már évtizedek óta egyfajta minőségbiztosítási feladatot lát el, amikor az MTA doktora címmel ismeri el az egyéni tudományos kiválóságot. Az MTA doktori cím megszerzése hosszú és összetett folyamat. Súlyát és tekintélyét alapvetően az adja, hogy 80, vagy akár 100 szakember is részt vesz a bírálati folyamatban: az érintett osztály, tudományos bizottság tagjai, szakértők, valamint az MTA Doktori Tanácsa.

Ezáltal az Akadémia egy független, országosan egységes és áttekinthető, magasan kvalifikált hozzáértők által végzett, nemzetközi követelményeket magában foglaló minőségbiztosítást nyújt a kiválóságra törekvő kutatóknak.

Az MTA doktora cím iránti érdeklődés fennmaradni látszik, az egy éven belül benyújtott pályázatok száma 90 fölött maradt. Az értekezések minősége és a mögöttük álló tudományos eredmények súlya emelkedik. Az MTA kutatóhálózatát átvevő Eötvös Loránd Kutatási Hálózat fenntartotta azt a gyakorlatot, amely szerint az MTA doktora címet elnyerő kutató besorolása és tiszteletdíja is emelkedik. Ez professzori szintet jelent. A Magyar Akkreditációs Bizottság habitusvizsgálatában komoly előnyt jelent e cím az egyetemi tanári pályázatok elbírálásánál.

Az MTA doktorai között a nők aránya 16-17 %, legutóbb pedig a címet megszerző hölgyek aránya 32 % volt. Az Akadémia arra törekszik, hogy a tudományos életpálya különböző szakaszaiban külön segítséget kapjanak a gyermeket nevelő kutatónők, miközben a teljesítmény elbírálásánál ugyanazt a mércét alkalmazza minden esetben.

A magyar tudományos teljesítmények értékelésében új fejezetet nyitott az MTA, amikor két éve a tudományos kiválóság elismerését kiterjesztette a tudományos intézményekre a Kiváló Kutatóhely minősítés létrehozásával. Ezzel a legkiemelkedőbb magyar kutatóhelyeknek méltó elismerést, a feltörekvőknek reális előre lépési lehetőséget, az érdeklődő haza és külföldi döntéshozóknak objektív képet, a hazai tudomány kiválóságában érdekelt társadalomnak pedig tájékozási lehetőséget kívánunk biztosítani.

Ezt az öt évig érvényes címet elnyerte a Számítástechnikai és Automatizálási Kutatóintézet is. A címnek az is jelentősége ad, hogy az Akadémia által kiírt kutatástámogatási pályázatok elbírálása során előnyt jelent a minősítés birtoklása.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Kiválóság – a magyar kutatói közösség tagjait és intézményeit ennek a fogalomnak kell jellemeznie és összekötnie. Csak így lehetünk képesek helytállni, előre lépni abban az éles nemzetközi versenyben, amely napjainkban a tudomány világát jellemzi. Fontos számunkra, hogy mindez a teljesítmény tisztelete és a minőség elismerése jegyében mindannyiunk javára valósuljon meg.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!